

a trecut în revista realizările economice și social-culturale obținute în cadrul județului în anii puterii populare, reliefând importanța Deltei Dunării, colt unic în Europa și în lume, asupra căreia oamenii de știință au datorita să-și concentreze cercetările, spre a răspunde Directivei celui de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Acad. prof. Emil Condurachi, directorul Institutului de arheologie al Academiei R. S. România, a adus salutul arheologilor, care dau o înaltă apreciere străduințelor Muzeului «Deltai Dunării» în domeniul cercetării trecutului îndepărtat al acestui colt al țării. Dr. docent Mihai Băcescu, membru corespondent al Academiei R.S.R. a transmis participanților salutul său, în calitate de președinte al Comitetului național ICOM și de director al Muzeului «Gr. Antipa», arătând că dacă în prezent în Tulcea există mai multe institutii de cercetare — în domeniul pisciculturii, hidrologiei și în cel muzeistic — aceasta se datorește și savantului Gr. Antipa, care a pus bazele cercetării Dunării, cu Delta sa. Dr. Vasile Drăguț, directorul Direcției Muzeelor din Comitatul de Stat pentru Cultură și Artă, a trimis spre prezentare referatul «Rolul muzeelor în activitatea de valorificare multilaterală a patrimoniului național de cultură», scoțind în evidență funcția de conservare, valorificare culturală și științifică a acestui patrimoniu, prin muzeu.

În ședința comună din după-amiaza primei zile au fost audiate lucrări cu caracter de sinteză, prezentate de acad. Emil Condurachi («Dunărea ca frontieră a lumii cunoscute în concepția generației arhaice grecești»), prof. dr. docent Ion Nestor, membru corespondent al Academiei R. S. România («Unele probleme ale perioadei formării poporului român»), prof. dr. docent Constantin Giurescu («Unde a fost Vicina») și Simion Gavrilă, directorul Muzeului «Deltai Dunării» («Scurt istoric al cercetărilor științifice din județul Tulcea»), urmate de discuții.

În următoarele două zile lucrările au continuat pe secții istorie și arheologie, hidrologie și zoologie, geologie-geografie și botanică. În total au fost prezentate peste 90 lucrări, în majoritate conținând noi date privind istoria acestor mlașaguri, aspecte demografice, medicale, natura și ocrotirea ei. Au fost prezentate și lucrări de sinteză, uneori înglobând întreg teritoriul Dobrogei, în care Delta este structural integrată. Printre lucrările de biologie s-au remarcat unele care au o strânsă legătură cu practica — în domeniul pisciculturii, al cinegeticii, ocrotirii naturii, transmisiei bolilor prin diferite animale la om. De relevat este și numărul substanțial de lucrări, precum și nivelul lor ridicat, prezentate de cercetătorii locali, în bună parte

tineri, care lucrează în domeniul pisciculturii, hidrologiei, biologiei, medicinei veterinare, istoriei și arheologiei, al muzeologiei.

Lucrările coloquiale vor fi înmănunchate într-un volum, care va marca stadiul actual al cunoașterii multelor probleme științifice ridicate de valorificarea complexă a Deltei Dunării.

MATEI TĂLPEANU

SIMPOZION „ARHITECTURA POPULARĂ VÎLCEANĂ, TEZAU DE BUNURI MATERIALE”

—11 mai 1969—

Rm. Vilcea

Consecvent în atitudinea de a face cunoscute, periodic, marelui public, realități istorice și cultural-artistice de pe teritoriul județului, Comitetul de cultură și artă de la Rm. Vilcea a organizat un Simpozion dedicat arhitecturii tradiționale și contemporane, în vederea dezvoltării acesteia.

În sala de conferințe a noului sediu al Comitetului județean al P.C.R., cu o capacitate de peste 400 locuri, cadre universitare, cercetători și specialiști muzeografi, lucrători în domeniul culturii și artei și-au dezvoltat temele, în fața unui public de diverse profesii.

Programul a prevăzut comunicări de o amplă cuprindere, subsumate temei de bază a Simpozionului. Redăm titlurile și autorii în ordinea în care au fost înscrise în program:

«Istoricul județului Vilcea», de dr. doc. Aurelian Sacerdoteanu, profesor la Universitatea din București; «Tehnica de zidărie în epoca daco-romană, pe teritoriul României», de Radu Florescu, lector universitar și director adjunct al Direcției muzeelor și monumentelor — C. S. C. A.; «Județul Vilcea, vatră de cultură și artă medievală», de Vasile Drăguț, lector universitar și director al Direcției muzeelor și monumentelor din C.S.C.A.;

«Cultura populară pe teritoriul județului Vilcea», de dr. Paul H. Stahl, șef de secție la Institutul de studii sud-est europene al Academiei R. S. România; «Arhitectura populară vilceană», de Boris Zderciuc, cercetător științific principal la Institutul de psihologie al Academiei R. S. România; «Construcții pomicele și viticole de pe teritoriul județului Vilcea», de Nicolae Mironescu, cercetător științific principal la Institutul de studii sud-est europene al Academiei R. S. România; «Organizarea interioară a locuinței din județul Vilcea», de Georgeta Stoica, șef de secție la Muzeul satului; «Meșteri timplari, lemnari și zugravii în județul Vilcea», de arh. Andrei Pănoiu, inspector în Direcția Muzeelor și Monumentelor din C.S.C.A.; «Conservarea «in situ» a monumentelor de artă populară», de ing. Mihai Mihalcu, cercetător științific principal la Institutul de chimie al Acad. R. S. România; «Grija pentru păstrarea și valorificarea arhitecturii populare în județul Vilcea», de Nicolae Ungureanu, inspector general în Direcția Muzeelor și Monumentelor din C.S.C.A.; «Valorificarea tradițiilor în arhitectura satului contemporan vilcean», de arh. dr. Adrian Gheorghiu, prof. universitar la Institutul de arhitectură «Ion Mincu» din București.

Suita de comunicări a avut darul să reliefeze cadrul general de referințe și în funcție de acesta, realitatea incontestabilă că teritoriul vilcean a fost din timpuri străvechi, așa cum formula una dintre comunicări, «vatră» a creației artistice, păstrând și astăzi o impresionantă concentrare de monumente. Se poate afirma, fără temerea exagerărilor, că arta și cultura vilceană acuză un stil definitoriu, integrat organic stilului culturii noastre naționale.

La rîndul său, cultura populară vilceană s-a manifestat într-o varietate de genuri, de forme și aspecte, arhitectura fiind un domeniu ale cărui atribute o impun cu precădere. O remarcabilă intuiție, un simț nedezmintit al utilului și frumosului, al spațiului și timpului, caracterizează pe cei ce au durat construcții.

Incursiunea, chiar și sumară în istoria și cultura zonei, preluată de acest Simpozion a demonstrat

— (pe temelul documentelor, ilustrației¹), dar mai curînd pe temelul mărturiilor — monumente autentice existente, toate luate drept puncte de reper în analize) fenomenul continuității milenare și caracterul cumulativ al culturii noastre. Cu alte cuvinte s-a încercat, și în bună măsură dezvoltarea expunerilor a reușit să confirme, istoricitatea culturii și artei, în sensul căutărilor, descoperirii și aplicării căilor și soluțiilor de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale societății, împlinirea eforturilor de a produce, crea și a exista ale generațiilor.

În măsura în care temele și timpul au îngăduit-o, comunicările nu căutau să desprindă și valențele științifice și cultural-turistice contemporane și de perspectivă, ale studiilor și valorificării arhitecturii vîlcene.

În fața procesului firesc de modernizare a satului, proces care se integrează cu coordonatele construcției socialiste, era inevitabil să se impună și relația tradiție — contemporaneitate — perspectivă. Poate, destul de timid deocamdată, dar incurajator, a fost abordată această problemă a valorificării moștenirii, și în legătură cu proiectele iminente de sistematizare a satului contemporan. Cele citeva exemplificări și sugestii date cu acest prilej reprezintă un îndemn stăruitor la adresa proiectanților, arhitecților și constructorilor, să țină seama, în eforturile lor viitoare, de necesitatea de a prelua, din tradiția creației, elemente care se vădesc bine inspirate și cu finalitate pentru arhitectura nouă.

În înțelegerea factorilor chemați să acționeze în această direcție răzbată cu tot mai evidentă claritate adevărul că, satul de mîine, virtual apropiat de nivelul și condițiile vieții urbane, nu poate fi lipsit, chiar și sub presiunea rapidității transformărilor actuale, a modernizărilor, de puncte cu amprentă și semnificație istorică, etnografică, puncte care se cer conservate pe loc, o dată cu traducerea în fapt a proiectelor de sistematizare. Este

o cerință care se pretinde soluționată nu numai pentru instrucția și educația cetățeanului vremurilor noastre, dar și pentru cetățeanul zilei de mîine, deopotrivă îndreptățit să rămîină, și pe această cale, în cunoștință de cauză asupra necesităților și sensurilor operei constructive a înaintașilor.

Ca și pe meleagurile vîlcene, mai pretutindeni în țară au rezistat timpulul vestigiilor care servesc cunoașterii nemillocite a unor aspecte din viața, din problematica complexă a mediului rural, din istoria de odinioară a satului românesc. În fața unei atare situații, nu numai autorităților, cercetătorilor, muzeografilor, dar și proiectanților, arhitecților, inginerului, însuși beneficiarul modernizării rurale, le revine răspunderea de a apăra și a așeza, la loc de cinste, în cadrul lucrărilor de sistematizare, valorile artei și culturii tradiționale. Și aceasta în ciuda pierderii funcției predominant utilitare, de unde și procesul inevitabil de împuținare, de dispariție rapidă a acestor bunuri de cultură. Societatea modernă rezervă însă vestigiilor la care ne referim o mutație funcțională extrem de importantă, și anume în domeniul educației patriotice și estetice. Prin forța lor emoțională — educativă, prin însemnătatea de document, casele de locuit și celelalte construcții din alcătuirea gospodăriilor, instalațiile și atelierele, cu inventarul de piese de interior, unele zone de așezări mai bine păstrate, intruînd atribuite specifice de timp și de loc, precum și bunurile aparținînd genurilor creației artistice populare, devin obiectul valorificării prin muzee — de pavilion sau în aer liber, prin conservări «in situ», dar și obiectul unor observații și studii în sprînjul științei și creației artistice actuale. Iată unele din ideile majore care au animat Simpozionul organizat la Rm.Vilcea.

Nu întimplător și auditoriul comunicărilor a fost format în principal din factori cu răspundere în asemenea direcție. Oficialități județene și municipale, președinți ai consiliilor populare comunale, specialiști ai muzeelor locale, directori de cămine culturale, cadre didactice și creatori, experimențați meșteri — zidari,

dulgheri, țesători —, artiștii, ingineri și tehnicieni — constructori s-au intrunit pentru a trece în revistă problematica arhitecturii populare vîlcene, pentru a reflecta apoi, în spiritul corelației dintre tradiție și perspectivă, la căile de a menține și valorifica moștenirea trecutului, în sensurile străduințelor generale actuale de transformare a satului.

De bună seamă că ținuturile vîlcene, extrem de bogate în vestigii istorice și etnografice și totodată intens frecventate de turiști, prin existența aici a unei salbe de stațiuni balneoclimaterice și prin pitorescul Văii Oltului, sporesc îndatoririle și coeficientul de intervenție pentru păstrarea și valorificarea monumentelor culturii populare. Astfel se explică și măsura de a se organiza, în preajma culei de la Bujoreni, pe artera spre Călimănești—Sibiu, un muzeu în aer liber, dedicat arhitecturii populare vîlcene. Paralel cu această acțiune, pornindu-se de la cunoașterea realităților din teritoriu și beneficiind din experiența din alte părți ale țării, vor fi îmbrățișate toate formele și posibilitățile de a conserva și valorifica, menținîndu-le în clar așezările de origine, principalele monumente ale culturii populare din zonă.

Inițiativele organelor de partid și de stat din județul și municipiul Vilcea și sprînjul care se așteaptă a deveni tot mai conform cu cerințele, socotim că vor constitui un îndemn pentru a se aprecia judicios necesitățile și a se acționa prompt și în alte județe ale țării.

Continuarea eforturilor pentru curățarea și definitivarea muzeelor etnografice și de artă populară, conservarea pe loc a unor monumente sau grupuri de monumente arhitecturale populare și integrarea unora dintre aceste vestigii în însăși structura satului modern, reprezintă mijloacele principale pe linia salvării și exploatării științifice și educative a bunurilor de cultură, în ultimă instanță un pas însemnat mai departe pentru înscrierea, corespunzătoare și la timp, a bogatului tezaur de valori aparținînd culturii și artei naționale tradiționale, în dimensiunile și tendințele epocii.

NICOLAE UNGUREANU

¹ Pe coridorul de acces spre sala de conferințe a fost organizată și o expoziție cu imagini ale principalelor monumente din județ, aparținînd mai cu seamă arhitecturii populare.